

HOVVPL 10120-1 vernepleierprofesjon, dannelse og kunnskap (konte) sensorveiledning

Generelt:

- Dette er en 5-timers hjemmeeksamen med alle hjelpemidler tilgjengelige. Direkte sitater skal gis referanse, men utover dette er det ingen formelle krav. Altså: ingen krav om skrivestil, litteraturliste, skriftstørrelse, mellomrom eller lignende.
- Selv om dette er en hjemmeeksamen oppfordres sensorene til å ikke skru kravene for hardt opp. Kurset er stort med et stort pensum så det er god grunn til å anta at kandidatene ikke har tid til å «lese seg opp» under eksamen. Kandidater som har skrevet gode notater skal belønnes for dette.
- Kandidaten får utdelt 6 oppgaver hvorav 5 skal besvares og vurderes. Dersom kandidaten besvarer alle seks, kan sensor plukke ut en oppgave som fjernes fra vurderingen.
- Alle fem besvarte oppgaver må vurderes til bestått for at besvarelsen som helhet skal kunne vurderes som bestått. Det vil si at dersom det er F(stryk) på én oppgave, så er det F(stryk) på hele besvarelsen.
- Oppgavene skal ellers vektet likt.
- **MERK:** under utdeling av oppgavene ble det ikke tilstrekkelig tydeliggjort at kandidaten skal velge bort en oppgave. Ta hensyn til denne mangelen dersom dere ser besvarelser med alle 6 oppgaver besvart
- **MERK 2:** oppgavenes tallindeling i underoppgaver er ment å hjelpe studentene til å se hva som må med. Besvarelsene av oppgavene (1-6) skal vurderes som enkelte besvarelser

Oppgaver:

- 1) Med utgangspunkt i Lund (2002), beskriv 1) hva validitet og reliabilitet er, 2) hvilke former for validitet vi kan snakke om og 3) hvorfor det er viktig å ha fokus på indre validitet når man skal utøve og evaluere miljøarbeid.
- 2) Hva er utviklingshemming?
- 3) Gi en overordnet beskrivelse av vernepleierens kjerneroller. Gi en mer grundig beskrivelse av ansvarsrolle, ansvarsmodus, ansvarsperspektiv og ansvarspraksis

- 4) Hva er empowerment?
- 5) a) Hva er faglig skjønn? b) Hva er Kirkebøens argumenter for at man bør begrense vernepleieres frihet til bruk av faglig skjønn? Gi gjerne egne argumenter til støtte for eller i opposisjon mot Kirkebøens posisjon.
- 6) Beskriv nyttetikken. Hvilke fordeler og ulemper kan du se ved denne typen etikk?

Sensorveiledning

1) Validitet

Det kreves at kandidaten grovt kan beskrive de ulike formene for validitet i Cook og Campbells validitetssystem slik disse fremstår i Lund 2002 Kapittel 3. Dette er indre validitet, ytre validitet, begrepsvaliditet og statistisk validitet.

Det forventes at kandidaten kan gi en oversikt over hvorfor vi vurderer disse ulike formene for validitet (årsaksforhold, generalisering, målepresisjon og sikkerhet/tilfeldighet).

Det forventes at kandidaten kan skille mellom tankefeil (validitet) og sansefeil (reliabilitet).

Gode besvarelser kan diskutere hvordan tiltaksarbeid ofte handler om å etablere årsaksforhold og knytte dette opp mot indre validitet

Eksepsjonelt gode besvarelser viser til ulike validitetstrusler (s.110 i Lund)

Eksepsjonelt gode besvarelser viser til hvordan reliabilitet kan knyttes opp til persepsjonspsykologi (sansefeil).

2) Utviklingshemming

Besvarelsen bør ha med at personer med utviklingshemming har nedsatt intellektuell og generell/adaptive funksjon. Det bør komme frem at tilstanden dreier seg om forsinket utvikling av sentrale ferdigheter sammenlignet med jevnaldrende – f.eks. innen språk, kommunikasjon, lek og ADL-ferdigheter. Videre bør kandidaten beskrive variasjon i funksjonsnivå: lett-, moderat-, alvorlig- og dyp grad.

Forventet: Besvarelsen får frem at utviklingshemming dreier seg om svekket utvikling av ferdigheter knyttet til intelligens og generell fungering. Det bør også komme frem at funksjonsnivået varierer innen gruppen

Ellers vil grad av utdyping og eksemplifisering avgjøre karakter.

3) Kjerneroller

Det forventes at kandidaten gir en kort beskrivelse av de fire kjernerollene partnerrolle, ansvarsrolle, brobyggerrolle og pådriverrolle.

Det forventes at kandidaten viser forståelse for at ansvarsrollen er handling på individnivå og hvor tjenesteyteren styrer.

Det forventes at kandidaten gjør rede for at de ulike rollene defineres ved henvisning til Kraft (samhandling eller handling) og Retning (individ eller system).

Det forventes at kandidaten gjør rede for begrepene perspektiv, modus og praksis.

Gode besvarelser viser til at man innenfor ansvarsrollen fokuserer mindre på dialog og mer på gjennomføring av allerede etablerte mål.

Eksepsjonelt gode besvarelser sier noe om viktigheten av refleksjon over egen yrkesutøvelse i relasjon til vernepleierens hovedoppgave, som er å legge til rette for økt livskvalitet.

4) Empowerment

Kandidaten bør kunne beskrive hva empowerment er. Begrepene styrke, kraft og makt er sentrale og bør nevnes. Hvis kandidaten klarer å beskrive hvordan politiske posisjoner, eller tradisjoner/tilnærminger, forholder seg til empowerment - gjerne via begrepene styrke/kraft/makt, er det en klar fordel ved besvarelsen. Grad av kompleksitet ved beskrivelsene og/eller evne til å trekke inn andre relevante forhold, vil være avgjørende for hvor godt besvarelsen blir vurdert. Besvarelser som trekker inn historiske variabler bør også belønnes.

5) Faglig skjønn

Studentene kan forventes å beskrive at faglig skjønn på den ene siden kan sies å bestå av teoretisk kunnskap og erfaring, og på den andre siden av vurdering, refleksjon, resonnering, og bedømming. At faglig skjønnsutøvelse foregår i et avgrenset handlingsrom som kan åpne for stor og liten grad av frihet i skjønnsutøvelsen, og hvilke styrker og svakheter hhv stor og liten grad av frihet ved faglig skjønn kan gi.

Det forventes at kandidaten gir en overordnet beskrivelse av Kirkebøens som er at fagfolks beslutninger blir bedre om de er basert på prosedyrer enn om de er basert på fagpersonens skjønn. Det forventes at kandidaten skriver noe om ett av Kirkebøens hovedtema:

«Fagfolks helhetsvurderinger er tvilsomme», «fagfolk forenkler», «fagfolk er påvirkelige» og så videre. Gode besvarelser beskriver forskjellen mellom vennlige og uvennlige fagfelt.

Eksepsjonelt gode besvarelser gir argumenter for og eller mot Kirkebøens posisjon.

Argumenter kan for eksempel være at faglig skjønn også inngår i prosedyredannelse, at Kirkebøen burde skille tydeligere mellom bruk av skjønn i akutte situasjoner og bruk av skjønn i ansvarsgruppemøter og lignende. Et annet nærliggende argument er å si noe om de situasjoner som oppstår og som ikke lar seg fange i prosedyrer (ikke gjentakende situasjoner for eksempel).

6) Nytteetikk

Det forventes at studenten viser forståelse for at nytteetikken fokuserer på konsekvensene av handling og disse konsekvensenes nytte og unytte for de som blir påvirket.

Det forventes at kandidaten på et eller annet vis henviser til parolen: «best for flest, sett under ett»

Det forventes at kandidaten trekker frem nytteetikken hovedproblem som er at denne etikken fordrer at man ofte må ofre mindretallet til flertallets fordel

For karakter C og oppover kreves det at kandidaten skiller mellom handlings-nytteetikk og regel-nytteetikk. Handlingsnytteetikken vurderer konsekvensene av hver handling for seg. Regelrytteetikken vurderer konsekvensen av å følge en gitt regel generelt. Et vanlig eksempel er å vise til at en enkelt handling nytteverdi kan være positiv (som å dømme en uskyldig person for å unngå opptøyer), men at konsekvensen blir negativ dersom dette fungerer som en regel (tiltroen til rettssystemet blir borte).

Spesielt gode oppgaver trekker frem problemer med langtidseffekter av handlinger og nyttetikkenes konteringsprinsipp (konsekvenser som er langt frem i tid teller mindre enn umiddelbare konsekvenser). Dette prinsippet leder til problemer for eksempel med tanke på forurensing og klima.